

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 3

I – BÀI TẬP

1. Nêu những điểm giống và khác nhau của các đề văn trong *Bài viết số 3* của sách giáo khoa. Có thể chia các đề văn trong *Bài viết số 3* thành hai nhóm như thế nào ? Đề văn sau đây thuộc nhóm nào trong hai nhóm ấy ?

Đề bài : Nhận xét về văn học thời Trần, có ý kiến cho rằng : "Văn học giai đoạn này tràn đầy hào khí Đông Á".

Anh (chị) hãy phân tích một số tác phẩm đã học hoặc đã đọc để làm sáng tỏ nhận xét trên.

2. Theo anh (chị), nội dung đoạn văn sau đây phù hợp với đề văn nào trong *Bài viết số 3* của sách giáo khoa ? Vì sao ?

"Cuộc sống bao giờ cũng là nguồn cảm hứng mênh mông, bất tận của tâm hồn nghệ sĩ. Thơ ca nói riêng và nghệ thuật nói chung bao giờ cũng đi ra từ cuộc đời, cũng lớn lên từ hiện thực và rồi từ đó cánh diều nghệ thuật sẽ nhờ gió đời mà cất cánh bay cao... Có thể nói cuộc đời là mạch sữa ngọt ngào nuôi lớn thi ca, cuộc đời là nguồn nhựa sống dạt dào không bao giờ vơi cạn.

Còn nhớ Xuân Diệu khi xưa đã "Cho rất nhiều nhưng nhận chẳng bao nhiêu", niềm khát khao giao cảm với đời của thi nhân tưởng như đóng chặt :

*Ta là Một, là Riêng, là Thứ Nhất
Không có chi bè bạn nối cùng ta.*

Thế nhưng cuộc sống mới chan hoà hơi thở ấm nóng của cách mạng đã như những đợt sóng đánh tan toà lâu đài nghệ thuật, đưa nhà thơ trở về với nhân dân, sung sướng đón nhận nguồn cảm hứng thi ca từ cuộc đời đem lại :

*Tôi cùng xương thịt với nhân dân của tôi
Cùng đổ mồ hôi, cùng sôi giọt máu
Tôi sống với cuộc đời chiến đấu
Của triệu người yêu dấu gian lao.*

Cuộc sống mênh mông vô tận sẽ là nơi cung cấp chất liệu cho thơ. Cuộc sống với hơi thở ấm nóng sẽ tô điểm cho những câu thơ, cho nghệ thuật : "Hãy nhặt lái chữ ở đời mà viết nên trang" (Chế Lan Viên). Thơ ca khởi nguồn từ cuộc đời nên thơ bao giờ cũng chứa đựng bóng hình cuộc sống, bóng dáng con người. Thơ mang trong mình những buồn vui, đau khổ, rạo rực, đắm say. Thơ nói riêng và văn chương nói chung sẽ làm nên nhịp cầu nối trái tim trở về với trái tim, đưa tâm hồn đi tìm những điều hôn đồng điệu".

3. Đề bài : Nhận xét về con đường thơ Tố Hữu, sách giáo khoa *Ngữ văn 12 Nâng cao*, tập một viết : "Thơ Tố Hữu gắn bó chặt chẽ với cuộc đấu tranh cách mạng, nên các chặng đường thơ cũng song hành với các giai đoạn của cuộc đấu tranh ấy."

Anh (chị) hãy làm sáng tỏ nhận xét trên.

Với đề văn này, có học sinh đã triển khai bài viết theo hướng như sau :

- a) Giới thiệu nhà thơ Tố Hữu
- b) Thơ Tố Hữu là tiếng hát đấu tranh cách mạng
- c) Thơ Tố Hữu rất đậm đà tính dân tộc
- d) Thơ Tố Hữu là tấm gương phản chiếu cách mạng Việt Nam.

Hãy chỉ ra chỗ chưa được của hướng triển khai bài viết nêu trên và xây dựng lại cho hợp lí.

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

- 1. Các đề văn nêu trong *Bài viết số 3* bao gồm hai loại nội dung :**

- a) **Những ý kiến về lịch sử văn học.** Ví dụ :

Đề 1 : Nền văn học Việt Nam sau Cách mạng tháng Tám 1945 là "nền văn học chủ yếu mang khuynh hướng sử thi và cảm hứng lãng mạn".

Anh (chị) hãy trình bày ý kiến của mình về nhận định trên.

- b) **Những ý kiến về lý luận văn học.** Ví dụ :

Đề 2 : Bàn về thơ, nhà phê bình văn học Nga Bi-ê-lin-xki (1811 - 1848) cho rằng : "Thơ, trước hết là cuộc đời, sau đó mới là nghệ thuật".

Anh (chị) suy nghĩ như thế nào về ý kiến trên ? Hãy phân tích và làm sáng tỏ qua các tác phẩm thơ đã học trong sách giáo khoa *Ngữ văn 12 Nâng cao*, tập một.

Theo cách phân loại trên, học sinh tự xem xét các đề còn lại và làm tiếp yêu cầu của Bài tập 1.

2. Học sinh đọc kĩ đoạn văn và liên hệ với các đề trong *Bài viết số 3* để xác định xem nội dung như thế phù hợp với đề văn nào và vì sao.

3. Trước hết cần xác định trọng tâm cần làm sáng tỏ của đề văn này là : Con đường thơ Tố Hữu luôn gắn bó với con đường cách mạng, nó là tấm gương phản chiếu sự nghiệp cách mạng.

Từ trọng tâm này, có thể thấy hướng triển khai nêu trong Bài tập 3 không hợp lí ở ba ý đầu, chỉ đúng trọng tâm ý thứ tư. Để viết đúng trọng tâm của đề văn này, học sinh có thể tham khảo cách triển khai sau đây :

- a) Tố Hữu là nhà thơ suốt đời gắn bó cuộc đời mình với sự nghiệp cách mạng Việt Nam
- b) Thơ Tố Hữu, cũng vì thế, luôn luôn là tấm gương phản chiếu sự nghiệp cách mạng (phân tích và chứng minh)
- c) Bài học rút ra từ cuộc đời và sự nghiệp thơ Tố Hữu.